

XVII. Wij gelooven, dat wij als geloovigen ook een kultuuroeping hebben; dat wij de geheele kultuur voor Christus hebben op te eischen en onder de keur van Zijn Woord te stellen; dat de eeuwige beginselen, die wij beleden, ook de terreinen van zedelijkheid, wetenschap, kunst, gezin, staat, maatschappij en waarheen zich ook het menschelek leven uitstrekt, moeten beheerschen, opdat niet de mensch, maar God alleen sta in het centrum van het menscheleke weten, willen en handelen.

Wij meenen, dat wij bovenstaande proeve voorloopig moeten publiceeren zonder nadere toelichting.

Men begrijpt, dat vele uitdrukkingen opzettelijk zóó zijn gekozen, dat de meningsverschillen van ondergeschikten aard, welke men onder de Calvinisten aantreft, onaangeroerd zijn gebleven.

Met vragen, door broeders in Amerika mij gesteld, waar ik deze proeve het eerst voordroeg, en met wenschen, daar geuit, hield ik rekening.

Natuurlijk ware er nog meer in op te nemen, b.v. onze roeping tot evangelisatie en zending.

Maar deze kunnen gevoegelijk uit de bewoordingen der proeve worden afgeleid, al worden zij er niet uitdrukkelijk in vermeld.

Zeër zal ik het op prijs stellen, wanneer ik vooral van Calvinisten uit het buitenland opmerkingen over deze proeve mag vernemen.

Doe onze God den dag, waarop de vertegenwoordigers van de Gereformeerde broederschap over heel de wereld samenkomen, spoedig aanbreken.

HEPP.

UIT DE SCHRIFT.

Belijdenis.

Belijdt elkander de misdaden.

Jacobus 5: 16.

Wij zijn gewoon, van de Roomsche kerk veel af te keuren; en onder de dingen, die wij in Rome verkeerd achten en tensterkste verwerpen, behoort ook de Roomsche biecht. Wij willen er niet aan. Wij houden niet van den biechtstoel. Zelfs kan af en toe de opmerking onder ons gehoord worden, dat „een ander“, ook als hij komt in zijn kerkelijk „ambt“, met ons persoonlijk leven zich niet heeft te bemoeien.

Nu moet men dit verschijnsel niet zwaarder opnemen, dan het is. Het valt niet te loochenen, dat veel koelheid in de houding tot wie tegenover ons spreken wil over onze verborgen zielservaringen, tenslotte samenhangt met de meerdere of mindere ongeschiktheid en de weinig zielkundige manier, waarop geestelijke onderwerpen, als ze een intiem karakter dragen, onder ons worden behandeld soms.

Maar wie in dezen zonder zonde is, die werpe den eersten steen. Het „klimaat“ is bij ons vaak zoo ongeschikt, voor intieme bespreking van geestelijke ervaring en bevinding. En dat is geen kwestie van ouderling of dominee. Dat is ook geen gevolg van de afwezigheid van de ouderwetsche „gezelschappen“. Want zoo iets is een zaak, die van ons allen afhankelijk is; het geloof, dat er een gemeenschap der heiligen is, vindt zijn bewijsvoering ook in de kwade vruchten van haar afwezigheid; de geestelijke inzinking van den een is er nooit zonder die van den ander. De klacht over den ander is allereerst een aanklacht tegen onszelf. En bovendien: geestelijke intimiteit kan op den duur niet tegen den vergaderingsstijl. Het „gezelschap“, hoezeer zijn bedoeling vaak uitnemend moge geweest zijn, heeft maar heel weinig gedaan voor het intiem spreken over het geestelijk leven. Het leek gemoedelijk, maar het was vaak „voorwerpelijker“ dan de grootste „letterknecht“, op wien men hooghartig afgaf. De dominee kon een voorwerpelijke beschouwing geven over het werk van Christus, maar het gezelschap heeft zich vele malen verzadigd aan een bloot „voorwerpelijke“ (en dan nog vaak onjuiste) beschouwing over het werk Gods in den Christen. Of ik nu een theorie geef over het werk van God vóór de ziel, dan wel een „theorie“ over het werk Gods in de ziel, het komt eigenlijk op hetzelfde neer. De vraag, of iemand „voorwerpelijk“ dan wel „onderwerpelijk“ spreekt, hangt tenslotte niet af van het besproken onderwerp, doch van de wijze van behandeling. En aangezien aan de zielkunde onder ons nog heel weinig gedaan is, daar is de stelling te verdedigen, dat de waarachtige „onderwerpelijke“ het meest op de gezelschappen heeft gekwamd. Men gaf er slechts een voorwerpelijke, zeer algemeene, nooit zuiver persoonlijke bespreking van dat deel der (voorwerpelijke) geloofsleer, dat handelt over de orde des heils. De spraak maakt hier openbaar. Het ging niet over een „ik“ of een „gij“, maar altijd over een „hij“. Dat is de zuiverste voorwerpelijke. Men zou wat de gezelschappen behandelde, ook op een examen kunnen zeggen; en vele gezelschapsmensen hebben vaak gewenscht, dat de letterknechtjes van hun tijd maar eens examen zouden moeten afleggen in de bij hen door-

gegeven wijsheid. Wie weet het, hoe juist die gezelschapsmensen altijd de houding van den man, die examen afneemt, plegen aan te nemen? Men kan van examens een warm voorstander zijn, en toch meenen, dat het daar niet de plaats is voor intimiteiten.

En nu keer ik naar Rome terug. Als het waar is, dat de ouderen en de jongeren, de leiders en de geleiden, de „Schriftuurlijke“ en de „gemoedelijke“ christenen, de „zwaren“ en de „blijmoedigen“, de „preciesen“ en de „rekkelijken“ onder (en ook rondom) ons, als het er op aankomt, heel weinig hebben van waarachtige intimiteit in het geestelijke, hebben wij dan het recht, Rome uit de hoogte te veroordeelen, zoolang wij zelf niets beters er voor in de plaats te stellen? O neen, wij denken geen oogenblik aan een pleit voor den Roomschen biechtstoel. Maar wij willen niet voorbijzien, dat het groote argument, dat wij tegen de Roomsche biecht hebben in te brengen, bij ons vaak alleen in theorie leeft. In de praktijk komt er weinig van terecht, om het ook te beleven.

Want tegen Rome brengen wij in, dat niet de leek aan den priester moet belijden zijn zonde, omdat de hiërarchische lijn in de gemeente van Christus aan het recht der geloovigen te kort doet. Maar als wij dan daartegenover stellen, dat de kerkleden onderling tegenover elkaar het recht hebben van de mondigheid, wat komt daar dan ten aanzien van deze dingen in ons leven van terecht? Niet de leek aan den priester, doch de geloovige aan den geloovige belijde het kwaad, zoo zeggen wij. Maar waar is onze werkelijkheid? Hoe vaak laten we elkander lezen in onze ziele-diepten? Hoe vaak zijn wij zelf de schuld er van, dat men ons verkeerd beoordeelt, omdat we nog nooit een ander lieten blikken in onze ziel met haar verborgen strijd en moeite?

Ach, wij moeten niet maar protesteeren tegen Rome, doch onze praktijk er tegenover stellen. Niemand zal hier een pleit voeren voor de wel-lustigheid, waarmee sommige menschen hun zonde-verhulden opdischen, die niemand „stichten“, bouwen, kunnen. Maar is er geen binnenkamer achter onze salons? Bestaat er geen mogelijkheid van een sfeer van rust en vertrouwen? Zou er geen rijkdom van geestelijk verkeer, van waarachtige gemeenschap voor ons opengaan, als wij meer elkaar lieten zien, hoe moeilijk het is, christen te zijn, hoe zwaar het is, iets van Christus' ontzaglijke eischen na te komen?

Och, als wij spreken over de „gemeenschap der heiligen“, dan rekenen we eerst uit, hoeveel klachten onze deur voorbijloopen, die ook van de kerk zijn. Maar wie vraagt er zich af, wat hij gedaan heeft, om de kwijnende zielen van haar zelfrant-soeneering te genezen?

Als wij intiem gaan doen, dan hebben we gewoonlijk maar één woord bij de hand: de gebedskamer. Laat er plaats komen voor nog een andere kamer: de kamer van het onderling verkeer der kinderen van God, die, zonder pralenden, op vaste tijden en op vaste plaatsen met autoriteit wachtenden biechtstoel, maar in blanke eenvoudigheid elkander willen dienen met het verhaal van den strijd der eenvoudige zielen, die hun Vader hebben gezocht, en die elkander zeggen, hoe zwaar het is, dien Vader te verstaan en te groeten met de liefde, waarmee Hij ons heeft liefgehad. Hun eerlijk uitwisselen van de schuldgedachte zal hen straks in gemeenschappelijkheid uitdrijven naar dien Vader, die in de oogenblikken van waarachtige gemeenschappelijkheid ons ook den zegen schenkt van den meest persoonlijke omgang. Zóó is trouwens aan den hemel alleen te gelooven. En zoolang wij daar nog niet zijn, mogen we ons ook in dezen oefenen tot godzaligheid. Want met zware woorden, of dreunende preekstoelen, met protestantsche argumentaties maken we ons nog niet af van dit woord van Jacobus, den dienstknecht des Heeren: Belijdt elkander de misdaden.

K. S.

KERKELIK LEVEN.

Mag met een verbeterde bijbelvertaling langer gedraaid?

VIII.

Uitgangspunt voor de bespreking van deze urgente kwestie is het rapport, dat in deze materie op de Synode van 1917 werd uitgebracht en de konklusies, welke daar werden aangenomen. De Synode achtte een herziening van de Statenvertaling niet beslist noodzakelijk.

Ten opzichte van de wenschelijkheid stond zij anders. Het rapport onderscheidde daarbij tusschen het groote bezwaren. De laatste zou de moeite niet loonen. Het gaf de voorkeur aan de tweede. Toch meende het rapport, en de Synode sloot zich daarbij aan, dat de Synode daartoe niet zelf het initiatief moest nemen, omdat nog te veel voorarbeid moest worden verricht.

Het bezwaar van den vóór-arbeid is thans weggelaten. Bijna een derde van heel de Schrift is door Gereformeerde Godgeleerden sindsdien opnieuw vertaald en gekommentarieerd. Dit mag voldoende geacht om met den definitieven vertalingsarbeid een aanvang te maken.

Zij, die dien voorarbeid hebben verricht zijn als vanzelf tot vertalers aangewezen. Zij staan thans nog in de kracht van hun leven. En waar met de vertaling een aanzienlijke tijd

is gemoeid, is uitstel zeer te ontraden.

Ook dit mag niet vergeten: gelijk in den tijd der Statenvertaling is ook thans het tekstonderzoek tot een rustpunt gekomen. Men kan zeggen, dat we thans een nieuwen tekstus receptus van het Nieuwe Testament hebben. Is dan niet de gelegenheid gunstig om nu met een verbeterde bijbelvertaling te beginnen?

Is de Statenvertaling tot stand gekomen in een tijd, toen men zich voor de autoriteit der Schrift boog en heeft zij er middelijkerwijs toe meegewerkt, dat in den tijd van inzinking, welke daaro pgevoeld is, vele eenvoudigen aan de waarheid vasthielden, wij hebben er ons ernstig rekenschap van te geven of ons in deze mis-schelen niet een da capo van het verleden wacht en of wij verantwoord zijn, wanneer wij het nageslacht niet het kostelijk kleinood nalaten aan een verbeterde bijbelvertaling. Wanneer onverhoopt de deformatie onze kerke mocht verminken, is wellicht in geen eeuw een zuivere vertaling te wachten. En zoolang kan onze Statenvertaling niet meer mee.

Op het reformatorisch program behoort verbetering der bijbelvertaling te staan vóór uitbreiding der belijdenis en herziening der liturgie, hoe gewenscht beide laatste ook zijn. Want en belijdenis en liturgie zijn ten opzichte van de Schrift secundair. God heeft de zielen der geloovigen aan die Schrift gebonden. Verreweg de meesten kennen echter de Schrift slechts in een vertaling. Maar dan heeft de kerk ook te zorgen, dat deze vertaling zoo getrouw mogelijk zij. En nu zal geen deskundige durven beweren, dat de Statenvertaling, hoe uitnemend ook, het meere licht doet uitschijnen, dat God over de Schrift voor het tegenwoordige geslacht deed opgaan. Het verschil tusschen „grondtekst“ en Statenvertaling is waarlijk niet zoo gering. Neemt men dat verschil niet zooveel mogelijk weg, dan zal hiervan het gevolg zijn, dat de gemeente meer en meer los wordt van het Woord.

Is het een bloot vermoeden, dat de gemeente, zoo verbeterde bijbelvertaling nog langer uitblijft, meer en meer los zal worden van het Woord?

Volstrekt niet.

Men kan de voortteekenen nu reeds opmerken.

In ons vorig artikel gaven wij ons voornemen te kennen, een paar ervan aan te wijzen.

Doch laten we er de waarschuwing aan verbinden, dat men niet meer uit onze woorden haalt, dan er in ligt.

Wij spreken van voortteekenen, van symptomen.

Men generaliseere dit niet.

Men make er niet van, dat in onze kerken algemeen de Statenvertaling wordt losgelaten en men dus den geloovigen den grond onder de voeten doet wegspeelen vóór er voor een beteren grond is gezorgd.

Het past vooral tegenover hen, die buiten onze kerken staan, voorzichtig te zijn.

Want het is gewoonlijk de zoogenaamde „objektieve“ buitenstaander, die het eerst aan het generaliseeren slaat.

Toch kan dat voor ons nooit een motief zijn om over symptomen, die onrust wekken, te zwijgen.

Dat symptoom van los-worden van het Woord komt in de prediking reeds tot uiting.

Men zoek hier geen boos opzet achter.

De oorzaak daarvan ligt niet hierin, dat de prediker de autoriteit van de Schrift loslaat.

In dat opzicht kan men zich gerust stellen.

Maar het euvel heeft een anderen oorsprong.

Een vijftienvig jaar geleden sloot de prediking zich ten nauwste bij de Statenvertaling aan. Ook al was de predikant ervan doordrongen, dat de vertaling niet te handhaven viel, legde hij ze toch aan zijn bediening van het Woord ten grondslag. Hij schoof er de betere beteekenis zoo goed en zoo kwaad als het kon tusschen. Dat kon niet geschieden dan door kromme exegetische wegen. Doch de gemeente werd in de meening gelaten, dat zij op de Statenvertaling aan kon.

Werden de predikers, die meermalen deze toeren volbrachten en daarin zekere geoefendheid verkregen, gedreven door de zucht, om toch maar niet in konflikt te komen met de gemeente, die aan de Statenvertaling gehecht is?

Was de vrees hierbij hun leidsvrouw?

Er mogen er misschien onder hen geweest zijn, die zich hierdoor lieten beheerschen, maar vast staat, dat er ook anderen waren.

Verantwoordelijkheidsgevoel hield er hen van terug zich van de Statenvertaling te verwijderen.

Zij overlegden bij zichzelf: de Statenvertaling is het middel, waardoor de gemeente aan de Schrift is gebonden, daarom darf ik het vertrouwen in die vertaling niet schokken, anders raakt zij door minder scherpe onderscheiding het Woord kwijt.

Men hebbe eerbied voor deze overweging.

Men erkenne het goede, dat zij behelst.

Het moet dien predikers heel wat zelfbedwang hebben gekost om te handelen gelijk zij deden.

Wij denken er dan ook niet aan hen te veroordeelen.

Doch sinds heeft de toestand zich gewijzigd.

Door tal van predikanten wordt de gemeente er gedurig aan herinnerd, dat aan de Statenvertaling gebreken kleven. Zij komen er bij hun prediking over bepaalde teksten openlijk voor uit, dat zij in deze gevallen de Statenvertaling ter

zijde schuif
is, uitgaan
Staan van p
ratie van p
Dat beha
Het vera
der kracht
En laten
in den rege
Dat de
vertaling
nauw w
Anders
taling veel
Maar ov
woordig
De posi
gen, is ve
Er gaat
kracht van
En de
takt wordt
de Staten
worden ge
gewent.
Doch
overt de pr
lijk te co
zoo vertaal
der gemeen
Het n d
richten.
Iedere p
terwijl de v
voor kunn
De gaver
predikanten
Er zijn
over weini
schikken.
Er zijn c
van een z
algemeen
Dat ligt
hun geestes
Maar nu
vertaling d
vochten
hartelust li
Men is o
gen, al he
gaarne toe
studies sch
Men kan
leveren, bij
En dan li
naast grüp
Het is o
beelden dit
Een enk
Wij kreg
mnee, nad
wijze van
de Statenve
was er ool
andere ver
zijn preek
talingen, z
fische gele
stelden. Hij
een populai
die weleens
zuiver lette
Nu is he
geen enkel
We nemen
Toch liet
loren gaan.
Hij gaf ir
het Woo
Zoo iets
brekkige de
Men hee
gekregen.
Men zoek
Er is ten
heid geko
Was er
hoogte sto
onderzoek
kant zich e
hij zich doe
tint liet lei
Niet, dat
die standar
Integende
Maar me
bruiken, vo
is, met er
In de pr
tegenwoord
Wat nu
vertaling, w
kerkpubliek
werpt, zou
Een vert
van drie e
buitertij vrij
De predik

zijde schuiven, en van één, die huns inziens beter is, uitgaan.

Staan zij deswege hooger dan een vorige generatie van predikanten?

Dat behoeft allerminst het geval te zijn.

Het verantwoordelijkheidsgevoel kan bij hen minder krachtig werken.

En laten we maar eerlijk zijn: dat is tegenwoordig in den regel ook minder groot dan vroeger.

Dat de zielen der eenvoudigen door de Statenvertaling aan het Woord zijn gebonden, bepaalt ons niet genoeg.

Anders zou het geroep om een verbeterde vertaling veel en veel dringender zijn.

Maar overigens achten wij de gewoonte van tegenwoordig veel zuiverder en gezonder.

De positie van hem, die het Woord heeft te brengen, is veel minder gewrongen.

Er gaat ook op de gemeente een paedagogische kracht van uit.

En de ervaring bewijst, dat als er maar met takt wordt opgetreden en van de afwijkingen van de Statenvertaling geen bravourestukjes worden gemaakt, de gemeente er zich ook aan gewent.

Doch — en hier duikt het gevaar op — zoo overtoert de prediker zich een vrijheid, die moeilijk te controleeren is, tenzij hij een tekst zóo vertaalt en verklaart, dat het dogmatisch besef der gemeente er tegen op komt.

Het individualisme kan hier schade aanrichten.

Iedere predikant kan een eigen vertaling geven, terwijl de wetenschappelijke capaciteiten hem daarvoor kunnen ontbreken.

De gaven onder de geloovigen, ook onder de predikanten, zijn nu eemaal verscheiden.

Er zijn onder hen geboren exegeten, maar die over weinig talenten voor den preekstoel beschikken.

Er zijn ook kanselredenaars, die tot de vorming van een zelfstandig exegetisch oordeel over het algemeen niet in staat zijn.

Dat ligt 'm niet aan hun opleiding, maar aan hun geestesstructuur.

Maar nu is door het gebrekkige van de Statenvertaling de vertaling van den bijbel een vrijgevochten gebied geworden, waar ieder naar hartelust liefhebben kan.

Men is ook weleens tot zulk liefhebben gedwongen, al heeft iemand zooveel zelfkennis, dat hij gaarne toestemt, dat zijn kracht niet in de taalstudie schuilt.

Men kan niet alle teksten, die moeilijkheden opleveren, bij de prediking uitschakelen.

En dan ligt het voor de hand, dat men er weleens naast grijpt.

Het is ons doel niet door een reeks van voorbeelden dit te illustreeren.

Een enkel volsta.

Wij kregen kennis van een geval, dat een dominee, nadat hij zijn tekst had voorgelezen, bij wijze van inleiding, sprak over de fouten, welke de Statenvertaling aankleven. Zijn tekst, zoo zei hij, was er ook de dupe van geworden. Hij gaf een andere vertaling en legde die ten grondslag aan zijn preek. Maar wat bleek? Dat de nieuwste vertalingen, zoowel van orthodoxe als van modernistische geleerden, de Statenvertaling in het gelijk stelden. Hij zelf had zijn denkbeeld ontleend aan een populair interessant boek van een Engelschman, die weleens meer op zijn fantasie afding, dan op zuiver letterkundige exegese.

Nu is het heel goed mogelijk, dat die predikant geen enkele dogmatische onwaarheid heeft geuit. We nemen dit gaarne aan.

Toch liet hij het karakteristieke van zijn tekst verloren gaan.

Hij gaf in dien kerkdienst geen opening van het Woord.

Zoo iets kan onder den dekmantel van het gebrekkige der Statenvertaling verborgen worden.

Men heeft daarin een zekeren vrijbrief in gekregen.

Men zoekt soms gebreken, waar ze niet zijn.

Er is ten deze eenige zeer verklaarbare losheid gekomen.

Was er nu een standaardvertaling, welke op de hoogte stond van het geloovig wetenschappelijk onderzoek van onzen tijd, dan zou zulk een predikant zich eerst wel vijfmaal bedacht hebben, voor hij zich door een gefantaseerde voorstelling om den tuin liet leiden.

Niet, dat we het wetenschappelijk onderzoek aan de standaardvertaling zouden willen binden.

Integendeel. Dat moet altijd doorgaan.

Maar men zal veel grooter voorzichtigheid gebruiken, vooral als men geen exegeet van professie is, met er van af te wijken.

In de prediking zal meer eenheid komen dan tegenwoordig het geval is.

Wat nu wel gebeurt, dat de eene predikant de vertaling, welke een ander predikant voor hetzelfde kerkpubliek kort geleden heeft geboden, omverwerpt, zou dan als regel worden voorkomen.

Een vertaling, waarin de diepere schriftkennis van drie eeuwen is verwerkt, zou tegen veel vrijbuitij vrijwaren, zou een rustpunt scheppen.

De prediking zou aan vastheid winnen.

En wie zou durven beweren, dat dit niet hoog noodzakelijk is?

Nieuwe en oude beschuldigingen.

De kerkeraad van Zandvoort zond ons een schrijven, waarin hij een tweetal passages, voorkomende in ons stukke „De komende Synode”, dat men in ons vorig nummer vindt, voor „beslist onwaar” verklaart.

De eerste passage luidde als volgt: „Men heeft alzoo niet meegewerkt aan pogingen, gelijk die door de kerk van Amsterdam-Zuid en Zandvoort werden aangewend om het samenkomen van deze buitengewone Synode te verhinderen”.

Ontkend wordt, dat door de kerk van Zandvoort pogingen van dien aard zijn aangewend.

Gaarne dienen we hierop van bescheid.

Wij hadden het oog op een bericht, dat niet in de neutrale of liberale, maar in onze eigen kerkelijke Pers heeft gestaan.

Hier is het.

De kerkeraad van Zandvoort besloot in zijn vergadering van 4 dezer aan den raad der roepende kerk van Haarlem te verzoeken, zoodra de vervroegde Generale Synode is uitgeschreven, een vervroegde vergadering der classe te beleggen ten einde:

a. een voorstel in behandeling te nemen, om tegen het saamroepen der vervroegde Generale Synode te protesteeren; en

b. te overwegen, of niet, en indien ja, op welke wijze alsnog een buitengewone Particuliere Synode moet worden saamgeroepen, die ten doel zal hebben:

ten eerste de geheele zaak, waarvoor de vervroegde Generale Synode is aangevraagd niet slechts formeel, maar ook materieel te behandelen; en

ten tweede te oordeelen, of niet de reeds gedane benoeming van afgevaardigden voor de Generale Synode moet worden vernietigd en een nieuwe verkiezing moet plaats hebben.

Dit stuk werd gepubliceerd nog vóór de Particuliere Synode van Noord-Brabant en Limburg.

Hierop te letten is niet zonder belang.

Classes en Particuliere Synodes, die het verzoek van de Synode van Noord-Holland steunen wilden, konden hieruit vernemen, dat, zoodra een vervroegde Synode zou zijn uitgeschreven, de kerk van Zandvoort een vervroegde Classis wenschte, waarop dan een protest tegen het saamroepen der vervroegde Generale Synode zou kunnen worden behandeld.

Alleen de publikatie van dat eventuele protest kan reeds als een poging tot verhindering van het samenkomen eener buitengewone Generale Synode worden aangemerkt.

Het kan toch niet zóo bedoeld zijn: wij willen wel, dat er spoedig een Generale Synode komt, dan hebben wij de gelegenheid om te protesteeren?

Dat zou den ernst der zaak te na komen en daarvan mogen we Zandvoort niet verdenken.

Als het protest waarde heeft, dan moet men daarin een zedelijk middel zien om te voorkomen, dat het dreigende gevaar van een buitengewone Generale Synode werkelijkheid wordt.

Dan moest de kerk van Zandvoort haar best doen om de classis Haarlem te bewegen haar protest over te nemen en de classis Haarlem moest bij een spoedig saam te roepen Particuliere Synode weer zich beijveren, steun voor het protest te krijgen.

Anders heeft zulk een protest toch geen zin?

Of heeft de kerkeraad van Zandvoort hierover niet doorgedacht?

Maar dan ligt, als er van schuld sprake is, deze bij hem.

Wij hebben het natuurlijk ook wel opgemerkt, dat het alot van het besluit van Zandvoorts kerkeraad niet heelmaal klopte op het begin.

Maar daardoor mochten wij er ons toch niet toe laten verleiden om aan te nemen, dat Zandvoorts protest bedoeld was als een zinledig protest?

Wanneer het protest inhoud heeft en het werd ontvankelijk verklaard door de buitengewone Particuliere Synode van Noord-Holland, dan zou het ongewone schouwspel zijn vertoond, dat dezelfde Particuliere Synode, die een Generale Synode aanvroeg, tegen het samenkomen ervan protesteert.

Al zal de kerkeraad van Zandvoort er wel niet op gerekend hebben, dat het zoover zou komen, deze konsekwentie lag er toch wel degelijk in.

Daarom kunnen wij het „beslist onwaar” van onze mededeeling niet aanvaarden, tenzij de kerkeraad van Zandvoort verklaart, dat zijn protest b.v. in een booze bui genomen is en hijzelf de porté ervan niet heeft begrepen.

Of... zou het heelst onware van onze mededeeling misschien hierin kunnen schillen, dat het besluit van Zandvoorts kerk het heeft over een vervroegde en wij over een buitengewone Generale Synode? Elke toelichting ontbreekt bij dit schrijven. Het laat ons raden.

Maar dat men over dit woordverschil zou vallen, zou toch al te klein zijn.

Deze onderstelling zetten wij daarom dadelijk op zij.

Doch van beslist onwaar gesproken!

Even vóór ik den brief uit Zandvoort kreeg, las ik in het „Hbld.” een citaat uit een artikel van den voorzitter van Zandvoorts kerkeraad (door hem natuurlijk niet in zijn kwaliteit als voorzitter geschreven) en wel van den volgende inhoud:

„Sinds onze groote leiders, door God ons geschenken, werden weggenomen, Bavinck, Kuyper, Rutgers, is allengs in onze kerken een soort van club- en klikregeering ontstaan. Er is een kringetje mannen, die of als hoogleeraar of als „geabonneerde” afgevaardigde, steeds deel uitmaken van de Generale Synoden, aan zichzelf of enkele hunner vriendjes de gewichtig-

ste deputaatschappen hebben laten opdragen en, ook door middel van de kerkelijke pers en op andere wijze, de leiding van zaken in handen hebben en de lakens uitdeelen. Wie niet in hun gareel wil loopen, wordt geteekend. Wie erop durft wijzen, dat ons kerkelijk leven in een of ander opzicht in een hiërarchisch of collegialistisch spoor wordt gestuurd, wordt voor independentistisch uitgemaakt. Wie, zonder deze „leiders” te raadplegen, voor iets nieuws, een gewenschte verandering pleit, wordt in een hoek gedrongen of afgemaakt”.

Hoe denkt Zandvoorts kerkeraad hierover?

Is dit waar?

Als hij onze mededeeling „beslist onwaar” noemt, hoe moet hij het hier aangehaalde wel niet kwalificeeren?

Daarvoor kan hij geen woorden vinden, die sterk genoeg zijn.

Sinds het sterven van Kuyper, Bavinck en Rutgers zou er „allengs in onze kerken een soort van club- en klikregeering (zijn) ontstaan”!

Deze beschuldiging werd echter tijdens het leven van deze drie betreunde voorgangers ook al geuit!

Ze werd vooral tegen Kuyper gericht!

Als ik mij niet vergis was het in 1911, dat ongeveer met dezelfde woorden als de van den Brink hier bezigt de toestand in onze kerken werd geteekend door iemand, die thans met veel zegen elders werkt en wiens naam wij daarom voor den niet-wetende liever niet noemen.

En de v. d. Brink heeft tijdens het leven van Kuyper, Rutgers en Bavinck er eens over geklaagd, dat van een brochure geen nota werd genomen, dat zij werd doodgezwegen!

Maar nu is voor hem de tijd, waarover hij toen klaagde, voorbeeldig geworden!

In zekeren zin zouden we willen — ik hoop, dat men mij goed zal willen begrijpen — dat er een beetje meer clubgeest was tusschen hen, die geroepen zijn voorlichting te geven.

In dezen zin n.l., dat zij elkander wat meer konden ontmoeten en raadplegen.

Maar zij zijn allen zóo met werk overladen, dat zij daarvoor geen tijd kunnen vinden.

En als zij het dan met elkander eens blijken te zijn, zit hier geen club- of klikregeering achter, maar simpele geestverwantschap.

Dat de v. d. Brink en anderen hun achterdocht toch eens lieten varen!

Als wij elkander niet in de oogen kunnen zien als broeders met een eerlijke opinie en met oprechte begeerte om te dienen, Christus te dienen in Zijn kerk, dan wordt onze samenleving hopeloos veronangenaamd.

Wat voorts het tweede geval betreft: we schreven, dat Zandvoorts kerk sympathie-betuigingen aan den kerkeraad van Amsterdam-Zuid zond.

Daarin heb ik mij vergist.

Het was niet Zandvoorts kerk, maar het waren leden van Zandvoorts kerk.

HEPP.

Een Christelijk-Gereformeerde stem.

VI.

Zooals we reeds zeiden, hebben we nog meer op ons hart. Maar het feit, dat docent v. d. Schuit zelf graag even aan het woord wil komen, noodzaakt ons even den draad van ons betoog los te laten en plaats te maken voor een intermezzo. Voor onze lezers is het niet al te storend, omdat het onderwerp van dit tusschengeschieden artikel zich gereedelijk aansluit bij wat verleden week ter sprake kwam.

Docent v. d. Schuit heeft, gelijk we zeiden, een enkel woord ter plaatsing aangeboden. Wij zullen „De Waker”, die herhaalde malen ingezonden stukken van mijn hand een plaatsje weigerde, niet met gelijke munt betalen. En daarom volge hier, wat docent v. d. Schuit schreef:

Hooggeachte Redacteur,

De Schilder bespreekt in uw blad mijn rectorale rede. Ik kan hem daarvoor dankbaar zijn. Naar aanleiding van zijn reeks teksten ter toelichting van het woord „metanoia” moet ik mij echter beklagen over zijn al te groote oppervlakkigheid.

Mag ik allen, die in deze tot oordeelen bevoegd zijn, verzoeken te lezen, wat Dr Bavinck schrijft in zijn Dogmatiek deel 4, bladzijde 58—59, bladz. 133—136.

Het spijt mij, dat de wil om mij te begrijpen, zoo zeer bij de Schilder onthreest.

Met vriendelijken dank voor de plaatsing en Gode in uw arbeid bevolen,

Hoogachtend,

Doc. J. J. v. d. SCHUIT

Apeldoorn, 21 November 1925.

We veroorlooven ons enkele opmerkingen.

1. Allereerst spijt het me, dat docent v. d. Schuit weer den martelaar speelt, als hij zich beklagt over de bij mij geconstateerde afwezigheid van den „wil” om hem te begrijpen.

Dat vrijwillige martelaarschap is misschien voor sommigen zeer betoogkrachtig; maar het laat „allen, die tot oordeelen bevoegd zijn”, min of meer koud. Omdat het in het algemeen slecht argumenteert en bovendien bij docent v. d. Schuit al op de proppen kwam, zoodra ik maar een kik gegeven had tegen hem. Toen ik in „De Bazuin” nog maar een heel klein onderdeel had geschreven van wat ik nu tegen zijn rede inbracht, werd aan de Wakerlezers verteld, dat de Schilder de rede had besproken en dat het zich „liet denken, hoe dat toeging”. Met andere woorden: de Schilder wilde nu eenmaal geen goeds zien in Apeldoorn. Dat docent v. d. Schuit zich met dit klagelijk gebaar tevreden stelde, was — hij mag dit wel weten — zooal niet de eenige,

dan toch wel één der redenen tot mijn daarna volgende bredere argumentatie in „de Reformatie”. Dat ik docent v. d. Schuit niet wil begrijpen, heb ik hem wel anders doen zien. Voordat ik op de kwestie van het in de rectorale rede gegeven citaat van dr. Kuyper (betreffende de steengroef) dieper inging, heb ik hem eerst persoonlijk gevraagd, eenige weken geleden, of hij mij zegge kon, waar het stond. Dat was dus juist met de bedoeling, dat ik niet langs hem heen zou redeneeren, doch de „kettorsche” uitspraak van dr. Kuyper zou kunnen bestudeeren in haar verband, om alzoo den achtergrond van docent v. d. Schuit's redeneering te beter te kunnen verstaan. Docent v. d. Schuit heeft mij niet de plaats uit E. Voto kunnen aangeven, ik heb er nog eens naar gezocht; maar in elk geval is het wel een bewijs, dat ik hem trachtte te begrijpen.

2. Het verwondert mij meer dan ik zeggen kan, dat docent v. d. Schuit hier met Bavinck komt aandragen. Het liep over dr. Kuyper. Van dr. Kuyper gaf doc. v. d. Schuit een (we zullen hopen) citaat; van de „Kuyperiaansche” richting oordeelde hij: Kuypers naam werd herhaaldelijk, die van Bavinck geen enkelen keer genoemd. En het ging, zoowel in de rede van docent v. d. Schuit zelf als in mijn eerste opmerkingen (in „De Bazuin”), die daartegen zich keerden, enkel en alleen over de vraag, wat dr. Kuyper van de metanoia (een der 2 termen voor de bekeering) leerde.

Nu komt docent v. d. Schuit zich ineens op Bavinck beroepen.

Maar bij hen, die „tot oordeelen bevoegd zijn” komt bij daarmee geen stap verder. Want hij moet weer naar dr. Kuyper toe. Dat is een noodzakelijk gevolg van zijn eigen betoog. Hij heeft de voor het Apeldoornsch gehoor zeker indrukwekkende vergelijking getrokken tusschen dr. Kuyper en Hegel. „In Kuypers machtigen geest”, zoo schreef docent v. d. Schuit, „zien wij dit alles” (dus ook de onderscheiding van „metanoia” en „epistrophe”, K. S.), „als een groot organisch geheel en aan zijn dogmatiek kan de glans van het intellectuele niet ontzorgd worden. Maar af schittert alles in intellectuele kleuren” — zoo vervolgde de redenaar te Apeldoorn — „voor den Geref. theoloog is niet het eerste of het stelsel begripmatig zuiver maar of het schriftuurlijk en confessioneel is. In Hegels denkleer staan wij verbaasd over zijn begripmatige structuur. Maar alleen de Hartogianen en geen Geref. theoloog zal dit filosofisch-redelijke ook schriftuurlijk redelijk vinden. Dat een Dogmatisch stelsel voor ons denken sluit als een bus, zegt nog niets voor de schriftuurlijke waarde van zulk een stelsel”.

Aldus sprak docent v. d. Schuit.

Over die zeer gevaarlijke tegenstelling tusschen filosofische redelijkheid en bijbelsche redelijkheid zullen wij nu maar niet verder redeneeren. De lector Wissen en de docent v. d. Schuit kunnen, als geen van beiden de consequenties van eens gegeven uitspraken verzwaagt, het curriculum van Apeldoorn Theol. School nog wel eens de vraag voorleggen, of het onderwijs aldaar „sluit als een bus”. Maar dat is een kwestie luiten ons.

Wij willen slechts dit ééne vastleggen: volgens docent v. d. Schuit sluit Kuypers dogmatiek als een bus. Daartoe behoort nu, volgens herhaalde verzekering, ook de bewering, dat „metanoia” wedergeboorte en „epistrophe” bekeering is. En eveneens, dat tusschen die twee „scherp onderscheid” is; het zijn de eigen woorden van docent v. d. Schuit. Nu heb ik getracht, daarbij opzettelijk me tot dr. Kuyper beperkende, aan te toonen, dat het onderscheid, dat dr. Kuyper ziet tusschen metanoia en epistrophe, heel anders is dan docent v. d. S. geloof. Is mijn bezwaar tegen de wijze, waarop dr. Kuyper door doc. v. d. S. wordt weergegeven, ongegrond, dan noeme hij de bewijzen uit Kuyper zelf. En is mijn bedenking gegrond, dan moet docent v. d. Schuit gaan erkennen, dat voor zijn besef de dogmatiek van Kuyper nog niet sluit als een bus (maar dan vervallen alle aanklachten die doc. v. d. S. bij wijze van deductie uit Kuypers leer tegen hem formuleerde); of... dat de polemiek van doc. v. d. S. nog niet sluit als een bus; maar dan moet hij eerst weer naar Kuyper terug, om dan daarna over Bavinck te spreken.

Met een citaat van iemand anders dan Kuyper zelf kan het debat niet verder komen.

3. Dat docent v. d. Schuit verwijst naar Bavinck, is overigens, wanneer wij zijn eigen opvatting willen taxeeeren, een verblijdend verschijnsel. Want het kost niet veel moeite, Bavinck tegen docent v. d. Schuit zelf te keeren.

Wij noemen enkele tegenstellingen tusschen docent v. d. S. en Bavinck:

A. Doc. v. d. S. leert: metanoia is wedergeboorte; Bavinck zegt, dat metanoia (in tegenstelling met „metameleia”) bekeering is en dat ze inzonderheid voor de Gereformeerden, niet in graad slechts, maar in beginsel en wezen van de penitentiea (het berouw) onderscheiden is; en dat nu deze bekeering (de metanoia) wortelt in de wedergeboorte in engeren zin. Voor doc. v. d. S. is de metanoia dus de wortel; voor Bavinck wat uit den wortel opkomt. (Dogm. 2e, 3e dr., IV, 149).

B. Doc. v. d. Schuit verklaart, tot tweemaal toe: de metanoia is een radicale innerlijke omkeering, en het verdient aanbeveling, te zeggen, dat deze geen andere is dan de palingenesie of wedergeboorte, waarvan Christus spreekt tot Nicodemus. Maar Bavinck zegt: de bekeering, ook als metanoia gezien (hij verwijst naar Hand. 2:38, Openb. 2:5, 16 v.), is behalve voortgaand werk van God, ook al een daad des menschen, die wel aan de wedergeboorte verbonden, maar toch ook daarvan wel degelijk onderscheiden is; die opkomt uit het tevoren ingestorte leven (Magn. Dei, 495).

C. Doc. v. d. S. zegt: de metanoia is hetzelfde als de wedergeboorte; deze nu voltrekt zich volgens hem in „wat de moderne psychologie noemt: het onderbewustzijn” (bl. 16). Bavinck zegt: de inwendige zinsverandering, wanneer ze metanoia heet, raakt het bewuste leven: ze beweegt den mensch zich van het zondig leven af te wendend, laat dat zondig ver-

leden zien in het licht van Gods aangezicht, en gaat dan ook bij de bekeerde joden en heidenen van het N.T. gepaard met de uiterlijk waarneembare omkeering (epistrophe). (Dogm. IV, 133, 135, Magn. Dei 493). Maar de bekeering volgt op de wedergeboorte, en gaat er niet mee „gepaard”.

D. Docent v. d. S. zegt: de wedergeboorte is eerst; daarna komt het „uitbreken in kernen, in klagen, in zoeken, in buigen”. En die wedergeboorte is bij hem identisch met de metanoia; deze gaat dus ook aan dat uitbreken in kernen etc. vooraf. Bavinck leert: de ware metanoia komt volgens 2 Cor. 7:10 (waar van metanoia sprake is) op uit de droefheid naar God. (Dogm. IV, 135).

E. Docent v. d. S. meent, dat het met Kuypers „als een bus sluitend” systeem samenhangt, dat Paulus wedergeboren en toch een vijand van Christus en een vervolger der gemeente was. Bavinck neemt het evenwel voor die gedachte op; nog wel op een der bladzijden, waarnaar inzonder hier verwijst (Dogm. IV, 136). Dus acht Doc. v. d. S. dat het zuivere begrip van „metanoia” onverenigbaar is met de gedachte van Paulus' wedergeboorte vóór Damascus; maar Bavinck, op wien docent v. d. S. zich beroept (behoort die soms niet tot de „neocalvinistische RICHTING”? indien niet, dan wordt het bezwaar dat ik tegen de rede in het begin dezer polemiek opperde, nog veel en veel grooter). Bavinck acht zuivere exegese van „metanoia” wel verenigbaar met de in Apeldoorn als breukenslaande ketterij uitgeroepen gedachte, dat Paulus al wedergeboren was, voordat Christus hem liet zien, dat de Messias gekomen was in den gekruisten Jezus.

Ik neem dus graag het verzoek van docent v. d. Schuit over. Mag ik allen, die tot oordeelen bevoegd zijn, verzoeken te lezen, wat Dr. Bavinck schrijft in zijn Dogmatiek, blz. 58—59; blz. 133—136?

Zij zullen zien, dat niet alleen dr. Kuyper docent v. d. S. tegen zich heeft, maar dat ook docent v. d. S. Bavinck tegen zich heeft.

4. Ik wilde overigens, dat de verdediging van doc. v. d. S. wat minder zwak was. Terwijl ik hem letterlijke citaten uit Kuyper voorleg, met de pagina er bij, komt hij met een verwijzing naar een stuk van Bavinck, zonder te zeggen, heel duidelijk, waarin nu het verschil ligt tusschen Bavinck en mij en welke de quintessence is van Bavinck's betoog in deze Apeldoorn tegemoetkomende passage.

Van Kuyper noemt hij een bepaalde „uitspraak”, maar blijft in gebreke, te zeggen, waar het staat. En van Bavinck zegt hij, waar iets staat, doch blijft in gebreke een bepaalde „uitspraak” te noemen.

Duidelijk spreekt docent v. d. S. niet.

En dat behoort hij onzentwege ook volstrekt niet. Als hij nu maar erkent, dat hij dr. Kuyper's opvatting over de metanoia onzuiver heeft weergegeven, dan laat ik hem gaarne met rust. Wij vallen hem niet aan; maar hij valt „onze richting” aan en daartegen gaaf de verdediging.

En docent v. d. S. behoort ons niet duidelijk te maken, dat hij niet geloof al wat ik bij wijze van consequentie uit zijn woorden haalde. Zelf heb ik duidelijk genoeg aangegeven, dat ik er geen seconde aan dacht, hem al dat moois in de schoenen te schuiven, en dat ik daarom den kant der „oofelijkheid” niet op wil. Ik verklaarde duidelijk genoeg, dat ik hier een vergissing in het spel zag komen.

Maar docent v. d. Schuit ontkomt er niet aan: hij heeft zichzelf den pas afgesneden.

Had — ziedaar een eerste mogelijkheid — had doc. v. d. Schuit geschreven: metanoia is: de wedergeboorte met insluiting van de daarop volgende, het bewustzijn rakende, bekeering, dan zou ik hem over dit gevoelen niet hebben aangevallen, al doelde ik het niet.

Of — een tweede mogelijkheid — had docent v. d. Schuit geredeneerd: metanoia is: de bekeering, maar dan met insluiting, althans in veel gevallen, van de wedergeboorte, dan had ik ook gezwoegen.

Het schijnt, dat docent v. d. Schuit dezen kant nu langzamerhand uit wil. Zijn verwijzing naar Bavinck lijkt in die richting te minste te wijzen.

Maar als hij dien kant werkelijk op wil, dan moet hij eerlijk erkennen, dat hij daarmee zijn draai genomen heeft en reeds feitelijk herroept, wat hij in werkelijkheid tot tweemaal toe schreef. Ik geef hem toe, dat in één van DIE beide gevallen hij zich, althans gedeeltelijk, voor tot oordeelen bevoegden, op Bavinck zou kunnen beroepen. Dat wist trouwens iedereen onder de zoodanigen allang. Maar wij werpen dan tegen, dat iemand, die zich zich zachtken van zijn eigen woorden afmaken wil, den opponent niet moet zwart maken vanwege niet-begrijpen-willen; en voorts, dat, indien docent v. d. Schuit één van deze twee kanten uit wil, hij aan Bavinck's hulp voor het eigenlijke geding nog niets heeft, omdat hij over Kuyper's woorden en de daaruit vloeiende consequenties beloofde te ooreen.

Intusschen, zoolang docent v. d. Schuit zijn zwenking niet rondt, erkent, maar ze door een aanklacht tegen mij en een vage verwijzing naar Bavinck maskeeren wil, ontzeggen wij hem de hulp van Bavinck.

Want die was alleen mogelijk in één van de beide zooveen genoemde gevallen.

Doch geen van die beide mogelijkheden doet zich voor. Ieder kan lezen, dat docent v. d. Schuit een derde geval schiep. Hij leerde, noch dat metanoia wedergeboorte is met insluiting van de bekeering, noch dat metanoia bekeering is met terugslag op de wedergeboorte; maar hij leerde een derde: metanoia IS DE wedergeboorte; en deze is scherp onderscheiden van de bekeering, epistrophe. Wilde docent v. d. Schuit op één van de beide bovengenoemde wijzen de twee begrippen in elkander laten overvloeien, dan zou hij een heel klein eindje achter Bavinck kunnen aanronden. Maar geen zeewater wisch af het feit, dat docent v. d. S. de twee begrippen juist uit elkaar gehaald heeft, en dan zóó, als hij het deed.

Hij heeft dus niet gezegd: metanoia is onderscheiden van de epistrophe, zoals de eene vorm van bekeering zich van den anderen onderscheidt. Maar zijn verzekering luidt: metanoia is wedergeboorte, en die staat hier tegenover het begrip: bekeering. En zóó heeft docent v. d. Schuit het begrip metanoia losgemaakt

van hetgeen in het waarneembare ligt; tusschen wedergeboorte en bekeering neemt hij immers ook een scherpe onderscheiding aan; hij meent zelfs, dat de man, die ons oog voor dat verschil tusschen wedergeboorte en bekeering geopend heeft een eerepalm waard is. Die man is Kuyper. Maar dr. Kuyper kan dit ééne christelijk-gereformeerde eereleeken alleen bewaren als men meent wat hij zegt: dat wedergeboorte en bekeering onderscheiden zijn als verborgen levenskiem en uitbrekende levenswerking. En het is DEZE scherpe onderscheiding, die docent v. d. S. óók heeft aangenomen tusschen „metanoia” en „bekeering”.

En als docent v. d. S. nu nóg volhoudt, dan wil ik hem vriendelijk vragen, nu eens niet naar Bavinck überhaupt te verwijzen, want deze geheimzinnigheid brengt ons niet verder. Dan vraag ik hem, precies aan te geven, welke bepaalde uitspraak van Bavinck hem voor annexatie geschikt dunkt. Bij voorbaat verzeker ik hem, te zullen herroepen, als hij er in slaagt te bewijzen, dat Bavinck tusschen metanoia en epistrophe principiële dezelfde scherpe onderscheiding maakt als er ligt in de Kuyperiaansche onderscheiding tusschen wedergeboorte en bekeering. Want dáár op baseert zich de rede van docent v. d. S. Docent v. d. S. moet zich niet met algemeenheden van de kwestie afmaken. En als hij de consequentie van zijn eigen woorden niet goed meer aandurft, dan moet hij niet klagen, dat ik hem niet begrijpen wil, maar erkennen, dat hij zich niet goed heeft uitgedrukt.

Van den wil tot begrijpen gesproken, wanneer vertelt docent v. d. Schuit aan zijn „Wekker”-lezers eens eerlijk, dat hij de professoren van Kampen en Amsterdam over hun schrappen van Genesis I uit het debat-Geelkerken niet goed begrepen heeft, zooals de nader, door hem verzwegen, verklaring van de Heraut bewijst?

K. S.

P.S. Ook dit artikel bleef een week liggen ter drukkerij.

GEESTELIJKE ADVIEZEN.

De onfeilbaarheid der Apostelen en Petrus' houding te Antiochië.

M. d. R. te 's-H. zond de volgende vraag in:

Mag men met een beroep op Matth. 18:17 en 18 zeggen, dat de Apostelen onfeilbaar waren, en, zoo ja, hoe is daarmee dan te rijmen het feit, dat Paulus Petrus bestraffen moest omdat Petrus te Antiochië het held met degenen die uit de besnijdenis waren, en zich afscheidde van de heidenen (Gal. 2)?

De vraag is een tweeledige. Ze geldt in de eerste plaats het onfeilbare gezag der Apostelen; en in de tweede plaats, in verband daarmee, de houding van den Apostel Petrus te Antiochië, waarvan de Apostel Paulus in Gal. 2 melding maakt.

De eerste vraag heeft me verwonderd, eerlijk gezegd ook bedroefd. Ik mag toch veronderstellen, dat M. d. R. trouw lezer als hij is van ons blad, behoort tot de Gereformeerde kerk. En dan houde hij het mij ten goede, dat zijn vraag naar de onfeilbaarheid der Apostelen me smartelijk aandeed.

Ik kan me niet voorstellen, dat ze voor een lid eener gereformeerde kerk, in volen ernst een vraag is. Ze raakt toch waarlijk niet iets dat aan den omtrek onzer belijdenis ligt. Ze staat in het middelpunt. Ze geldt niet minder dan de goddelijke autoriteit en onfeilbaarheid der H. Schrift, den eenigen grond en regel van ons christelijk geloof. Ze behoort daarom tot de dingen, die op elke catechisatie aan de orde komen, en waaromtrent niemand, die het catechetisch onderwijs trouw volgt, in onzekerheid behoeft te verkeerren.

Ik ben er dan ook eigenlijk verlegen mee, deze vraag hier nog te beantwoorden. 'k Heb het gevoel, er ons lezers mee te beleedigen. Maar misschien willen ze me toestaan den vrager althans van eenig bescheid te dienen.

En dan moet ik beginnen hem den eenigen tekst, waarop hij meent het Apostolisch gezag te kunnen groden, te ontnemen. Als hij Matth. 18:17 en 18 even in zijn Bijbel naleest, zal hij zelf dadelijk ontdekken, dat Christus het daar niet heeft over het gezag der Apostelen, maar over het gezag der kerkelijke tucht.

De onfeilbare autoriteit der Apostelen is gegrond op de volgende feiten: 1o. dat onze Heere Jezus Christus zelf hen verkoort en riep tot hun ambt (Joh. 6:70, 13:18, 15:16 en 19); 2o. dat Hij ze stelde om na zijn heengaan door woord en geschrift, voor de Joden en voor heel de wereld, zijn getuigen te zijn (Luk. 24:28, Joh. 15:27, Matth. 28:19, Joh. 17:20, Hand. 1:8); 3o. dat Hij voor de vervulling dezer roeping hun schonk den Heiligen Geest (Joh. 15:26 en 27, Matth. 10:20, Joh. 14:26, 16:7, 13 en 14, 20:22, 16:14); 4o. dat Jezus van het geloof in hun woord de zaligheid afhankelijk stelt (Matth. 10:14 en 15, Lukas 10:16); 5o. dat de Apostelen zich bewust waren van de waarachtigheid van hun getuigenis (Joh. 19:35, 1 Joh. 1:1—4, 3 Joh. 12), als het eenig Evangelie (Gal. 1:12), als het woord Gods (1 Thess. 2:13), als regel voor geloof en wandel (2 Thess. 3:14), als het fundament der Gemeente (Ef. 2:20). Een reeks van getuigenissen die gemakkelijk met een vijfvoud te vermeederen zouden wezen, doch die op zich zelve afdoende zijn en den weg wijzen tot andere.

Maar — zoo luidt de tweede vraag van d. R. — hoe nu met deze onfeilbaarheid der Apostelen te rijmen het feit, dat de Apostel Paulus te Antiochië den Apostel Petrus bestraffen moest, omdat deze weigerde zich met de christenen uit de heidenen aan één tafel te zetten?

De oplossing is zeer eenvoudig. Wat Paulus in Petrus te bestraffen had was geen dwaling in de leer, maar een afwijking van de ook door Petrus op het Jeruzalemsche Convent (Hand. 15) als waar erkende leer, in zijn gedrag jegens de christenen uit de heidenen. Een struikelring in den wandel dus. De Apostel Paulus zelf zegt in Gal. 2, dat Petrus niet deed zooals hij deed uit dwaling ten opzichte van de waarheid, maar „uit vreeze voor degenen, die uit de besnijdenis waren”.

Met de onfeilbaarheid der Apostelen, die niet hun

wandel, maar derhalve niet V.

Correspondentie vraag is te beantwoorden over zóó groot met hartelijk

Wilma, Vist

Van de geleiden te schenken, raine schen

Het is de van een tij ma er vele den bundel type, dat v Schrijfster haal, waar hangt en onbevredigd personen it alleen maa het niet in om hun v tegen den : teekent. En ook niet ve besid-in-pro Hier is d naam word („zij”) op zonnwarme Uit enkele : zijn vrouw tot dit gaa wogen, omc niet meer ziekte verm gebleven, w loop van t algeheel he land. Dat i beteekeenis l hoofdgebou tend produc ook verder beteekeenis l wagreist van tegemoet. U heele psych En dan sl duwbeeld h dag aan d ptekie bij d als in pan zee in haar wing van v exotische w boot in en h alles in de den enthous natuur, yoo zijn denken lsfede en zij de — en d gedachten a teruggaan

Zijn vrou berijen hee zij óók alle wekt en vo Ze moet hee Herinnering man geheel gezellim sch is. Nog me deren Vrien en dan haaz hem, na z'n laat: Visioe iets van Ho landsche ve waar hij zi shag, met i de dagenla gestel

Zeet mer in zijn vrie van z'n v angstig hem delijker en wikkelen, s meer, omda anderen ka opheffende In Afrika in de stad schilder bet de schoonhe

3. Uit va